

ΑΓΝΟΣΤΕΣ ΤΡΑΓΩΔΙΕΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑ'Υ'ΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΡΕΦΣΚΥ

Ἡ θλιβερὴ ἀναμνήσις τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου. Πῶς φταχθαίνει ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ δάρκ τοῦ Θεοῦ. Τὸ τραγεῦδι τῆς πείνας μέσα στὸ χιονόκονο. Τὸ ἀηδὸν τοῦ σοκκικιοῦ. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ τοῦ φταχτοῦ μετὰ τὸν πόνο. Ἐννὴ σκληρὰ δόληματα. Τὸ βιολί ἢ τὰ φάρμακα καὶ τὸ φῶς! Τῆς Μοίρας; τὰ γραμμῆν. Τί προτείνει ὁ Παντερεφσκυ γιὰ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος εὐτυχέστερος,

Παντερεφσκυ, ὁ διάσημος πιανίστας καὶ πρῶτον πρόεδρος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας, ὅταν ἐμαθε ὅτι ἕνας περίφημος νεαρὸς Ἄγγλος ποιητὴς, παιδί σχεδὸν ἀζοῦν, πέθανε ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴ στέφρσι, συνεινεμήθη τόσο, ὥστε εἶπε ὅ' ἕνα κύκλο φίλων του : — Σὲ καμμιὰ ἄλλη ἐποχὴ δὲν ὑπῆρξε τόσο καταρραγῆς ἡ σπάνις τῆς μεγαλοφυΐας, ὥσο σήμερα. Ποτὲ ὁ κόσμος δὲν βρέθηκε σὲ μεγαλύτερη ἀνάγκη τῶν εὐεργετημάτων καὶ τῶν ἐμπνεύσεων, τίς ὁποῖες γεννᾷ ἡ μεγαλοφυΐα, ὥσο στὴν ἐποχὴ μας. Κι' ὁμως πόσο μεγάλα ἄνθρωποι δὲν πέθαινον ἀγνωστοὶ μέσα σὲ βρομικὰ ὑπόγεια ἢ σὲ φτωχικὰ σοφίτες, μόνον καὶ μόνον γιὰτὴ ἡ κοινωνία δὲν ἀντέληθε τὴν ἀξία τους ἢ γιὰτὴ ἡ τέχνη δὲν πέρασε ἀπὸ τὸν δρόμο τους !...

Συνεχίζοντας ὁ Παντερεφσκυ, διηγηθήκε πολλὰς τέτοιες τραγωδίαις, τίς ὁποῖες εἶδε στὴ ζωὴ του : — Ὅταν ἤμωνα στὴν πατρίδα μου, στὸ Ποντολί, γύρω μὰ παγομένη τοῦ χειμῶνα νύχτα στὸς δρόμους, Ἐξαίτια ἀκουσα ἕνα κορίτσι νὰ τραγουδᾷ καὶ νόμισα πὸς κελαιδοὺν ἀηδονία. Στάθηκα σὴν μαγεμένος καὶ τὴν ἀκούγα καὶ σκεπτόμουν, τὴ μεγάλη δόξα γιὰ τὸν κόσμο θὰ ἦταν ἡ φωνὴ αὐτῆ, ἂν πῆγαινε σὲ καμμιὰ ὀδὴν σχολῆς νὰ τὴν ἐκπαιδεύσῃ!

Ἐπειτα ἔμαθα πὸς ἡ νέα αὐτὴ ἦταν κόρη φτωχῶν γονέων, οἱ ὁποῖοι σκοπούντοσαν στὴ δουλειὰ καθε ἡμέρα γιὰ νὰ βγάλουν λίγο φῶς γιὰ τὰ παιδιά τους. Ἡ φτωχὴ κόρη βλέποντας ἔκεινον τὸ βράδι ὅτι τὸ φῶς δὲν ἐπαρκοῦσε γιὰ νὰ χρησάσωνται τὰ ἀδελφία της, ἀποφασίσαι νὰ βῆλῃ στὸς δρόμους καὶ νὰ τραγουδήσῃ καὶ νὰ κερδήσῃ λίγο χρήματα. Ἡ φωνὴ της ἦταν, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἔξοχη!

Στάθηκα καὶ τὴν κῆρυτσα. Ἡ βροχὴ ἔπερτε παγομένη ἐπάνω της. Φοροῦσε μονάχα ἕνα φιλὸ, καλοκαρινὸ, ξεθωριασμένο φορεμα. Εἶχε παγώσει καὶ τοῦρτοῦρε. Τραγουδοῦσε πηγαίνοντας μέσα στὸς σκοτεινοὺς δρόμους καὶ οἱ διαβάτες ἤθελαν δὲν ἤθελαν, σματατοῦσαν ν' ἀκούσουν αὐτὸ τ' ἀηδὸν τοῦ σοκκαίου.

Λίγες ἡμέρες ἔπειτα ἀπὸ τὴν συνάντησί μου μὲ τὸ θαυμάσιο αὐτὸ κορίτσι, τὸ τόσο καλλιέλαιο, πῆγα νὰ τὸ ζητήσω γιὰ νὰ τὸ βάλουμε στὸ Κονσερβατοριά. Πιὸ μπροστὰ ἡμῶς ἀπὸ μένα, τὸ εἶχε βρῆ ἡ μοῖρα του. Ἡ κακομοίρα τῆς νύχτας ἔκεινη τὸ εἶχε πλεονετύσει!... Ἐπεσε στὸ κρεβάτι μὲ πυρετὸ καὶ σὲ λίγες ἡμέρες πέθανε!... — Ἐργυρὸ τὸ μικρὸ, φτωχὸ ἀηδονάκι ἀπὸ τὸν κόσμο, ποὺ τόσο θὰ τὸν ἔστερε μὲ τὴ γλυκιὰ λευκιά του ἂν ζοῦσε, — Τὸν καμμιὸ τὸν ἀζοῦν τὸν ἀσθονάμου!... — Ἐγεί, φίλοι μου, ἐπαρκοῦσα ἡ κοινωνία ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἐπιστηφῆ τὴς λανθάνουσας αὐτῆς μεγαλοφυΐας. Καὶ ἡμῶς δὲν τὸ κάνει. Ἐχει λοιπὸν τόσο πολὺ χροεκοπήσει ὁ πολιτισμὸς στὴν ἐποχὴ μας; Δὲν εἶχε ἡ κοινωνία τὰ μέσα νὰ πάρῃ τὸ ἐξαιρετικὸ αὐτὸ παιδί σὰς χέρι της καὶ νὰ τὸ βοηθήσῃ, νὰ βελτιώσῃ τὸ ταλέντο ποὺ τοῦ

Ἐπεσε στὸ κρεβάτι μὲ πυρετὸ καὶ σὲ λίγες μέρες πέθανε !...

εἶχε δώσει ὁ Θεὸς, γιὰ νὰ γίνῃ ὁ κόσμος ὀραϊότερος ; ...

— Μιὰ ἄλλη ἀνάμνησις ἕ' ἕνας ἄλλος καιρὸς τῶν πρώτων μου τῶν χρόνων εἶνε σχετικὸς μ' ἕνα παιδί πάλιν, τοῦ ὁποῖου ὁ γονεὶς πεθαίνανε ἀπὸ τὴν πείνα.

Τὸ βρέβα, θυμῶμαι, νὰ κείται στὸ πάτωμα τοῦ δωματίου του, χωρὶς κανένα ἄλλο σκέπασμα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κουρελλιασμένα ρούχα του. Τὸ μόνο πράγμα ποὺ εἶχε ἀξία μέσα στὸ δωμάτιο του ἦταν τὸ βιολί του, τὸ βιολί ποὺ ἔπαιξε μὲ μιὰ τέχνη διδασκάλου.

Ἦταν καὶ αὐτὸ ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλοφυῆ ἐκεῖνα παιδιά ποὺ χόρον τὸν δρόμο τῆς ζωῆς του.

Δούλευε γιὰ νὰ κερδήσῃ τὸ φῶς του, μέσα στὴν φρικτὴ ἀπόφαση ἕνος ἀνθρωποκτονίου!... Δούλευε ὡς μαζοῦς ὅ' ἕνα ἰγὸ ὑπόγειο διάδρομο. Ἡ φωνὴ του ἦταν τόσο πενιχρά, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ἐπαρκοῦσῃ γιὰ τὴ στοιχειώδη συντήρησι αὐτοῦ καὶ τῆς τριπλῆς, χήρας μητέρας του.

Μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ προσεβλήθη ἀπὸ δύο ἀρρώστιας, ποὺ συχνὰ προσβάλουν τοὺς ἀνθρώπους τῆς δουλειᾶς αὐτῆς, τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ποὺ ἔξερουν ποιά εἶνε ἡ καταδίκη τους, ἀλλ' ἔξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται ἐκεῖ στὸν τάφο τους, γιὰτὴ δὲν ἔχουν ἄλλον τρόπο γιὰ νὰ ζήσουν.

Ἐτοὶ καὶ τὸ παιδί αὐτὸ χωροτάλευε, μόνη χωρὶ τῆς ζωῆς του ἔχοντας τὸ βιολί του, τὸ βιολί του ποὺ ἦταν ἀπομεινάρ ἄλλων καλῶν ἡμερῶν, ὅταν ἡ οἰκογενεὰ του ἦταν πὸ εἰκότος καὶ ζοῦσε πιο εὐτυχεμένη. Σὲ λίγο πέθανε ἡ μητέρα του!... Κι' αὐτὸ τὸ δούτιγο ἔμεινε στὸ κρεμαστὸ τὸν ἀρρωστοῦ, ἀόνητο καὶ νηστικό.

Πολλὰς φορὰς τοῦ ἤθε ὁ πειρασμὸς νὰ πωλήσῃ τὸ βιολί του γιὰ φῶς ἢ γιὰ γιαντζιὰ. Ἄλλ' ὁ καλλιτέχνης δὲν μπορούσε ν' ἀποχωρεσθῆ ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἡ ἀληθινὴ ζωὴ του!...

Στὸ τέλος ἔξεφυρῆσε μέσα σὲ φρικτὴ ἀγωνία καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπῆ κανεὶς ὅτι δὲν ἔλασε ὁ κόσμος ἀπὸ τὸ θάνατό του!...

— Ὁ Ναστολέων θὰ περνοῦσε ἀφανῆς ἀπὸ τὸν κόσμο, χωρὶς τὰ χαρισμάτια του νὰ ἀναγνωρισθῶν, ἂν δὲν τύχαινε νὰ γεννηθῆ σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὸ ἔδωκε τὴν ἐκκαμῖα νὰ ἀνέλθῃ στὴν ἐπιφάνεια.

Ἡ μεγαλοφυΐα δὲν ἔφερε τίποτε ἀπὸ τίς ἢ σταθμῶς κοινωνικοῦς. Στεπθεδαί ἀπὸ τίς τάξεις τῶν φτωχῶν, ὅπως κι' ἀπὸ τίς τάξεις τῶν πλούσιων.

Πόσες μουσικῆς μορφῆς θὰ ἐξάνοντο ἂν δὲν τύχαινε νὰ μὲν συναντήσῃ κανεὶς στὴν παιδικὴ τους ἡλικία καὶ νὰ τοὺς κἀν ἱκανοὺς νὰ ἐξυπηρετήσουν τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὰ χαρισμάτια των!

— Τί νομίζετε πὸς πρέπει νὰ γίνῃ; ῥωτῆσε τὸν Παντερεφσκυ ἕνας ἀπὸ τὴ συντροφία του.

— Ἄν ἀξίει τὸν κόπο, ἀπάντησε ὁ Παντερεφσκυ, νὰ πληρώσουμε ἀνδρες καὶ γυναῖκες γιὰ νὰ ἐργάζωνται χροῖν τοῦ βίαιου πλοῦτου, ἀξίσει πολὺ περισσότερο νὰ ὑποδομηθῆ τὴν ἐκδηλοῦσα τὸν πλοῦσιων φλεβῶν, τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς στέλνει γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποιήσουμε στὸν ἔξαγνισμό τῆς ζωῆς ὀλογοῦ μας.

Καὶ συνελήρωσε : — Ὅταν ὁ κόσμος μᾶθη τὴν ἀλήθεια, γύρω ἀπὸ τὴν τραγωδία τῆς μεγαλοφυΐας, θὰ βρῆ ἕνα μέσον νὰ ἔσση τέραμα σ' αὐτῆς.

ΜΙΚΡΑ - ΜΙΚΡΑ

Οἱ ἀστρονόμοι ἔχουν ἀνακαλύψει ὡς τώρα 1093 ὄρη ἐπὶ τῆς Σελήνης, ἐκ τῶν ὁποῖον τὸ μεγαλύτερον ἔχει ὕψος 7,600 μέτρων.

— Τὸ σύνολο τῶν μέτρῳ τοῦδε γνωστοῦ ὀρεικτῶν τῆς γῆς ἀνέρχεται σὲ 10,800.

— Τὸ φῶς γιὰ νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὸν ἥλιο στὴ γῆ χρειάζεται μόνον ὀχτὼ πρῶτα λεπτά.

— Ἡ βαλκανιδὲς τῆς Ἀμερικῆς ἔχουν συνήθως ὕψος 250 ποδῶν, τὸ δὲ δέμηρο τὸ λεγόμενον «ἐπιθαλῆς» τῆς Καλιφορνίας ὑπερβαίνει τοὺς 280 πόδας στὸ ὕψος.

πρόγραμμα θεάτρον. Ἡ κυρία Πραντέρ ἄνοιξε καὶ διάβασε τὰ ἀκόλουθα :

ΣΑΓΑΡΑ

Ἡ διάσημη τσιγγάνα χορεύτρια

κ.τ.λ. κ.τ.λ.

— Ἡ τσιγγάνα Σαγάρα! Ἡ τσιγγάνα Σαγάρα μ' ἄρταξε τὸ παιδί μου, φάναξε μὲ ἀτελειψία ἡ κυρία Πραντέρ καὶ πορισάθηκε ἀναίσθητη σχεδὸν σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἐνὸς στὸ νοῦ της σφιγορροῦσαν ἀδιάκοπα τὰ τρομερὰ λόγια τῆς γρηῃς Θουμαζέτ : — Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ξεφυγῇ ἀπὸ τὴ μοῖρα ποὺ μᾶς κυβερνά.

